

Szentgyörgyi László

A kutató

B. Gy. 67 éves nyugdíjas könyvelő egy verőfényes májusi napon arra ébredt második emeleti lakótelepi lakásának hálósobájában, hogy feltétlenül meg kell keresnie... Hogy valójában mit is, arról fogalma sem volt.

Megingathatatlan maradt, amint lehetett, azonnal nekilátott a rámolásnak: lázasan, módszeresen ürítette ki a fiókokat, tartalmukat a szoba közepére borítva. Aztán a ruhásszekrény következett, minden egyes darabot tüzetesen megvizsgált, aprólékosan átkutatta a zsebeket is – némelyikben nagyobb címletű papírpénzt is talált –, majd egykedvűen a padlóra dobta. Végül a könyvespolc került sorra: vagy kétezer, gyakori költözései során többszörösen átrostált, megválogatott kötet sorakozott rajtuk. Az egyik könyvsor mögött egy üveg gondosan elrejtett konyakot talált, a legjobb fajtából valót. Még abban az időben mentette oda szigorúan őrangyalkodó felesége elől, amikor orvos a tiltotta az italozástól.

Remegő kezekkel nyitotta ki az üveget, s emelte szájához. Az első korty után valósággal megborzongott az élvezettől. Amint a jól ismert bizsergés szétterjedt ereiben, máris bizakodóvá vál: úgy érezte, csak idő kérdése, hogy megtalálja azt, amit keres... /.../

B. Gy. 67 éves nyugdíjas könyvelő megingathatatlan volt szándékában, pedig mindenki azon iparkodott, hogy meggyőzze erőfeszítései fölöslegességéről. – Tudom én! – jelentette ki el-

lentmondást nem tűrő hangon, amikor mellének szegezték a kérdést: tulajdonképpen mit is keres? Amint alkalma nyílt rá, újrakezdte. Pontosabban: ott folytatta, ahol korábban ilyen-olyan okokból kifolyólag abba kellett hagynia. Ahogy egy-egy felügyelet nélküli szekrényhez, fiókhöz fért, azonnal nekilátott kirámolni. Olyan elszántsággal tette, mint akinek élet függ attól, hogy megtalálja, amit keres... Lehetséges, hogy tudta, mit keres, de nem kötötte senki orrára. Nem bízott meg senki-ben.

Amikor már a teljes polcot letisztította, lehuppant az egyik, még üres fotelbe, s kezébe vette a megkezdett konyakos üveget. Meghúzta, majd hosszasan bámulta a címkéjét, az állt rajta: Hennessy. Körülményesen rágyújtott. A cigarettás dobozt is a könyvek mögé rejtette valamikor. Teljesen átadta magát az élvezetnek. Láncdohányos természetű, az alkohol felszabadító hatására, azonnal újraéledt.

Erősnek, mindenre képesnek érezte magát, önbizalma magasra hágott, kétsége sem volt afelől, hogy megtalálja, csak akarnia kell... Jóleső érzés volt, szinte lubickolt benne. Egyik cigarettáról a másikra gyújtott, közben egyre kortyolgatott a konyakból... Igen jól érezte magát, s mellette hatalmasnak, mindenre képesnek.

Észrevétlenül, alattomosan kapott lángra a tűz. A fojtogató füstöt még érezte egy ideig. Azután semmit.

Péter és Pál

Péter Pál és Pál Péter, amióta az óvodában összehozta őket a sors, elválaszthatatlanok voltak. – Mintha ikrek lennének, olyan egyformák a lelkeim – jegyezte meg többször is Pali nagyanyja, s meghatottságában a szeme sarkában összegyűlt könnyeket törölkötte. Az iskolában már egy padban ültek, szabadidejüket is lehetőleg együtt töltötték. Akkoriban – a múlt század hatvanas-hetvenes éveiben – még nem nyomorították meg a gyerekeket az iskolai házi feladatokkal, bőven maradt idő játékra is. Péter és Pál barátsága tartósnak ígérkezett. Ha megkérdezik bármelyiküket: barátját követve maga is kútba ugrana-e, gondolkodás nélkül rávágja az igent. Együtt jártak futballmeccsre, közösen próbálták ki az akkoriban legnépszerűbb sportágakat, rendszeresen kicserélték egymás közt olvasmányaikat, mi több, nyáron egy-egy hetet, olykor többet is, közösen töltöttek Pali szüleinek folyóparti nyaralójában.

A gombfocival is együtt ismerkedtek meg: Peti volt az, aki először betévedt a klubba, ahol a „gombosok” mérték össze tudásukat, aztán hazavitte az élményt, megosztotta társaival – természetesen először Palival – a felfedezés páratlan örömét. Mindenkit rabjául ejtett az új hóbort. Az első hetek, hónapok a csapatok beszerzésével teltek, a fiúk mindent megpróbáltak, csak sikerüljön szert tenniük a mintául szolgáló, a felnőttek által is használt, finoman és célszerűen esztergált „játékosokra”. Amint meglettek, máris szabályos bajnokságot rendeztek. A legjobbnak Pali

bizonyult, főlényesen nyerte a meccset, nem volt ellenfele az asztal mellett. Igaz, gyakorolt is fáradhatatlanul, gyakran éjszakába nyúlóan. Igyekezete nem volt hiábavaló, hisz sorra nyerte a bajnokságokat. A szerénység nem tartozott Pali legjellemzőbb tulajdonságai közé, sőt, sorra tett lekicsinylő kijelentéseket ellenfelei számlájára, önérzetükben sértve meg a veszteseket. – Tehettek bármit, koptathatjátok a körmötöket, semmi esélyetek nincs velem szemben – jelentette ki minden meccs előtt.

A gombfocival együtt járt a vetékedés, a gyakran nyílt viszálykodás. Aminek következményeként hirtelen megromlott a két fiú közötti korábbi baráti viszony. Peti annyira szeretett volna győzni, annyira szeretett volna bajnok lenni, hogy már inkább ellenséggé, semmint ellenfélként tekintett Palira. Beteges győzni akarását csak táplálta az apja felől ránehezítő nyomás, aki mindenben a legtöbbet, a legjobbat követelte fiától. – A legjobbnak, elsőnek kell lenned, a többiek – másodiktól az utolsóig – végül csak a futottak még kategóriába tartozók sorát gyarapítják – mondta apja.

Egy forró augusztusi napon a hőség elől a fiúk a folyóparti fűzfák árnyékában kerestek menedéket. Sötétedett, amikor sorra haza indultak. Peti és Pali a régi malomárok mellett vezető ösvényen vágtak neki. A csatornán keresztül fektetett keskeny pallón óvatoskodtak a túloldal felé, amikor Pali hirtelen a vízbe esett. Kétségbeesetten nyújtotta kezét Peti felé, aki megragad-

ta ugyan, de ahhoz már nem volt elég ereje, hogy visszasegítse a deszkára. Amint így erőlködtek, egyikük a vízben, másikuk a pallón, Petinek átfutott az agyán, hogy most már senki sem akadályozhatja meg – főleg Pali nem –, hogy bajnok legyen.

Arra egyáltalán nem emlékszik, hogyan engedte el barátja kezét.

Az árok szélén, a járdaszegélyen ülve tért magához, a köréje gyűlt emberek karéjában.

A holttestet másnap reggel emelték ki a folyóból.

Levél az utódokhoz

Drága gyermekeim, akik mindenképpen ellenére lehetséges – azaz: teljességgel nem kizárható –, hogy vagytok. Könnyen meglehet, hogy itt éltek a közvetlen közelemben, de az is, hogy valahol a messzi távolban. A lényeg: vagytok. Legalábbis azt remélem. Amiként azt is, hogy egyszer talán elolvassátok eme sorokat. Ha mégsem, akkor is némileg nyugodtan távozom, mert el-, kimondtam, bevallottam mindazt, ami a lelkemet egy ideje nyomja... Rozzant egészségi állapotomat tekintve már nem sokáig.

Utam végére értem, az utolsó métereket taposom, s rövidesen véget ér e földi vánszorgásom... Egész életem – a Teremtő szemszögéből tekintve mindenképpen – sikertelen próbálkozásnak bizonyult csupán. Az Úr projektjének megvalósítását illetően a sokadik elvetélt kísérletnek. Nem vigasz, hogy amióta lemásztunk a fáról, az emberek túlnyomó többsége hozzám hasonlóan fölösleges életet élt. El kell ismerem: magam is csak mennyiség voltam, semmint minőség. Igaz, ha jól meggondolom, az előbbivel ellentétben, ez utóbbiról nem sokat tudok...

És e hiányosság pótlására már nincs időm.

Az a helyzet, hogy nem vagyok/voltam jelentős, fontos ember, semmi rendkívülit nem tettem, szellemi tekintetben sem emelkedtem ki az átlagból, nem voltam tudós, művész vagy betűvető, akinek emlékművet állítson az utókor. Még befolyásos politikus sem, pedig ahhoz nem szükséges sem különösebb intellektus, sem elhivatottság, elég hozzá a bűnözőkre jellemző gátlástalanság. A sportban sem tűntem ki, pedig azt igazán szerettem volna, csakhát a velem született tehetség nem volt elég, hiányzott a szenvedély, a szorgalom, a kitartás... Mindezek nélkül elképzelhetetlen a siker.

Aki élete során – szellemi, lelki, erkölcsi alkalmatlansága okán – nem vitte sokra, az többnyire ösztönösen, mint tudatosan – utolsó esélyként! – a gyermekeibe kapaszkodik. Már akinek vannak gyermekei... Ha magunk kudarcot is vallottunk, nekik még sikerülhet – vigasztaljuk forma magunkat. Gyenge vigasz. Nem is vigasz: önámítás.

Így van ezzel az emberek túlnyomó többsége. Nem több ez, mint kétség-

beesett, görcsös ragaszkodás egy illúzióhoz, hogy mindenk ellenére nem éltünk hiába, hisz utódaink által az esélyt csak megőriztük.

Felelőtlen ábrándozás, önbecsapás az egész. Az elfecsérelt életére rádöb-

benő, végső kétségbeesésbe jutott ember előtt felbukkanó utolsó szalmaszál. Amelyet igyekeznek mindenáron megragadni.

A túlsó part, az esetleges mentőöv pedig sehol...

